

Sygn. akt III UK 175/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania R. S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o wypłatę świadczenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 18 marca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego R. S. od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 8 października 2013 r., oddalającego odwołanie ubezpieczonego od decyzji ZUS– Oddziału w R. z dnia 9 lipca 2013 r., którą organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do wypłaty świadczenia pieniężnego i ryczałtu energetycznego.

Ubezpieczony R.S. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 10 kwietnia 2014 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie: art. 114 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, art. 1 ust. 1 pkt 3 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniach pieniężnych i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach,

zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, a także art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

W opinii wnoszącego skargę kasacyjną, jest ona oczywiście uzasadniona, a za przyjęciem jej do rozpoznania przemawiają co najmniej cztery „momenty”, a mianowicie:

(-) niewątpliwe naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji przez uniemożliwienie wnioskodawcy realizacji Konstytucyjnego prawa do Sądu;

(-) pozbawienie wnioskodawcy skromnej satysfakcji z tytułu odbycia zastępczej służby wojskowej - przez wykorzystanie go jako taniej siły roboczej;

(-) nieuprawnione zrównanie zastępczej służby wojskowej z zasadniczą służbą wojskową - bez podjęcia przez orzekające Sądy nawet próby (racjonalnej i niezbędnej) w tym zakresie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie

będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963r, II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi do rozpoznania w oczywisty sposób nie spełnia tak określonych kryteriów. Wnioskowi temu nie towarzyszy bowiem jakikolwiek wywód prawniczy, który wskazywałby na kwalifikowaną postać naruszenia przez sąd drugiej instancji konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Wniosek ten nie wyjaśnia też, na czym polegają poważne wątpliwości w stosowaniu przepisów, których wykładnia miałyby zostać dokonana

przez Sąd Najwyższy oraz nie zawiera żadnych argumentów, które przemawiałyby za możliwością dokonywania w odniesieniu do nich różnych ocen prawnych, a także nie przedstawia własnej propozycji interpretacyjnej. Wypada natomiast dodać, że w ramach oceny, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać istnienie przesłanek przedsądu, zwłaszcza że na tym etapie postępowania podstawy kasacyjne nie podlegają jeszcze badaniu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Natomiast podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przedsądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przedsądu. Innymi słowy podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Niezależnie od powyższego, Sąd Najwyższy zauważa, że zarówno zarzuty sformułowane w skardze kasacyjnej, jak i wniosek o przyjęcie tej skargi do rozpoznania, abstrahują od rzeczywistego przedmiotu sprawy. Skarżący, mimo że powołuje w podstawach zaskarżenia ten przepis, zdaje się bowiem nie dostrzegać, iż niniejsza sprawa została zainicjowana wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do świadczeń, opartym na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którego uwzględnienie jest możliwe tylko wówczas, gdy po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. W takiej zaś sytuacji badaniu zarówno w postępowaniu przed organem rentowym, jak i w postępowaniu sądowym podlega w pierwszej kolejności kwestia przedłożenia nowych dowodów lub ujawnienia okoliczności, o których mowa w powołanym przepisie i dopiero w przypadku pozytywnego ustalenia w tym zakresie ocenia się wpływ owych dowodów lub okoliczności na prawo do świadczeń (ewentualnie na ich wysokość), a w konsekwencji rozstrzyga się

merytorycznie o prawie bądź o wysokości świadczenia. Tymczasem z jednoznacznych ustaleń Sądów *meriti*, którymi Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wynika, iż skarżący po uprawomocnieniu się wyroku z dnia 20 kwietnia 2012 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji organu rentowego wstrzymującej dalszą wypłatę ryczałtu energetycznego i dodatku kompensacyjnego, „nie wykazał nowych okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń”, a „przedłożone przez niego zaświadczenie W. w M. z dnia 5 czerwca 2013 r. nie stanowiło nowego dowodu lub okoliczności, o jakich mowa w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej”. Zaświadczenie to nie potwierdzało też rodzaju i okresu wykonywania przymusowego zatrudnienia w ramach zastępczej służby wojskowej i nie wskazywało na spełnienie wymogów zawartych w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych. To z kolei powodowało, że przesłanki ponownego ustalenia prawa do świadczenia określone w art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach nie zostały spełnione, wobec czego merytoryczna ocena uprawnień skarżącego do dochodzonych przez niego świadczeń nie była możliwa.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż ubezpieczony nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ k.p.c., orzekł, jak w sentencji.